

אל הקורא

את הקטע הזה לא כדאי לך לקרוא. אין לי מה להגיד כאן, והבל לבזבז עליו את הזמן. אני מציע לך להתחיל את קריאת המדור השבוע מהקטע הבא. מפני שבקטע הראשון לא תמצא שום דבר. ממש כלום. אתה יכול לסמוך עלי. אני יודע מה שאני מדבר, ואם אני אומר לך שאין בקטע הזה שום דבר, אתה יכול להאמין לי. אני סתם כותב מבלי שיהיה לי מה להגיד. נו, תפסיק כבר לקרוא! הלא אמרתי לך ש... אין כאן שום דבר מעניין. סתם דיבורים, בחיי. אני רואה שאין לך אופי. אתה לא יכול להתאפק. אתה מוכרח לקרוא עד הסוף על אף כל האזהרות שלי. קח את עצמך בידים. זה עוד לא מאוחר. אתה יכול להפסיק לקרוא עכשיו. ברגע זה ממש, ולעבור לקטע הר שני במדור. חבל על הזמן שלך — תאמין

לי, אתה ודאי חושב שבכל זאת, ברגע האחרון, אני אניד משהו אבל אתה טועה. אני לא אניד שום דבר, מפני שאין לי מה להגיד, ואתה סתם נסחב אחרי ממילה למילה ומישפט למישפט. אין לך דם להפסיק לקרוא. עובדה — אתה עדיין קורא את מה שאין לי לומר. אני לא יכול להכריח אותך, כמובן, ואם אתה דווקא רוצה לקרוא — תקרא. אבל תדע לך שלא ייצא לך מזה כלום. נתתי לך צ'אנס להתגבר על הסקרנות הטפשית שלך, ולא ניצלתי אותו. אתה פשוט אדם חסר-אופי, זה אבוד. אתה חשבת שאני צור חק, אבל הנה, תראה, גמרתי את הקטע. לא אמרתי שום דבר, ואתה עדיין כאן מקווה לשמוע משהו. אני מצטער מאד. אין לי מה להגיד.

נרקים נגד הפנתרים

מר עוזי גרקים הופיע לפני שבוע ב"טלוויזיה ובעתונות בהאשמה חמורה נגד הפנתרים השחורים. לדבריו מוזיקת פנר לות הפנתרים עלתה מארצות-הברית.

זה הכל? או זה לא כלייך גורא. ואני חשבתי שהפנתרים הפנתרים השחורים מפל-גות את העם, מגבירות את האיי-אמון ב"ממשלה, מוציאות את דיבת ישראל ב-עמים, מעמידות את הפנר החברתי ו"הכלכלי הקיים כאן בלאר-הכי ומעמידות בסכנה את כושר עמידתה של מדינת ישראל אל מול ארצות-ערב המבקשות להשמידנו.

יכול להיות שהפנתרים אשמים בחוסר רצונם של יהודי אמריקה לעלות ארצה, ויכול להיות שהאפליה הכלכלית והחבר-

הגיד. הקונץ הוא לכתוב כשאיך לך מה לומר. עתונאי שלא מסוגל לעמוד במבחן הזה, צריך לחפש לעצמו תעסוקה אחרת."

תית, שהצמיחה את תנועת הפנתרים, אשר מה בכך. במקום לרמוז שהשתקת הפנתרים תגביר את זרם העליה הפסוק, פעל הברית, צריך היה אדם אחראי, כמו עוזי גרקים, לדבר על חיסול הפנר הסוציאלי, שקיומו מדאיג ודאי גם את היהודים הר אמריקאים.

המסקנות המתבקשות מקביעתו של מר גרקים הן מסוכנות מאד: (א) כדי לעודד את העליה, רצוי להש-תיק את הפנתרים. (ב) אם אי-אפשר להשתיק אותם, אולי כדאי לקנות אותם, ולהזמין כמה פנתרים "משלנו" לסיבוב הרצאות באמריקה. בהן יסבירו הנציגים, "האמיתיים" של הפנתרים כמה הכל טוב ויפה במדינת ישראל.

בעיות נח'יבה

כל מי שכותב מדור קבוע בעתון מכיר את הבעיה. יום שחור אחד שבו אתה חייב למסור את החומר לדפוס, אתה מוצא את עצמך יושב לפני גליון נייר ריק, ואין לך מה להגיד.

או ששום דבר מעניין לא התרחש ב"משך השבוע, או שמהו חשבו התרחש אך כולם כבר הגיבו עליו, דשו בו ו"הוציאו ממנו את הנשמה, או שאין לך מוצא איך להגיב על משהו שאחרים לא נגעו בו.

שעת-האפס מתקרבת, אתה מצפה לנס, אתה שומר לעצמך את הראש, ושוב דבר לא קורה. ברגעים כאלה, כשאין ברירה אחרת, אתה כותב משהו דומה לקטע הר ראשון במדור זה, אבל לא אחת קורה שאפילו רעיון פשוט כזה לא עולה ב"ראשך.

הקורא הנאיבי דאי יגיד כאן: אם אין לך מה להגיד — אל תכתוב ובמרנו! אבל זה לא פשוט. לבעל מדור קבוע יש התי-חייבות כלפי הקוראים (שהתרגלו לקרוא אותו ביום מסויים, במקום מסויים) כלפי המערכת (המתכננת את העתון מראש, ואינה יכולה לסתום חורים ברגע האחרון) וכלפי עצמך (משכורת. אדם צריך גם להתקיים).

המדור האידיאלי הוא מדור גמיש ככל האפשר מבחינת תוכנו, סינגולו וממדין. מדור קבוע, שתמיד חייב להיות מצחיק, הוא איננו לכותב ולקורא לא פחות ממדור שתמיד חייב להיות רציני.

הקורא לדעת, לא צריך לדעת אף פעם מראש מה מצפה לך במדור. קריאת הפעם מדור צריכה להיות כמו הרפתקה מלאה הפתעות ומקשים. אם הקטע הראשון הוא מצחיק, זה לא שהקטע הבא איננו יכול להיות רציני וכלי. מדור טוב הוא מעין סעודה רוחנית, שיש בה מנה עיקר רית, אבל שלא חסרים בה מנות ראשונות ואחרונות, חמוצים לגירוי החך, תוספות שלי.

כתראיתי שאין לי כל סיכוי למלא את ההתחייבות שלי לעיתון, צילצלתי ל-דוקטור עזריאל קרליבך ו"ל שיהיה בין השאר, גם עורך המדור שלי, והודעתי

מרהיבות. יין משובה, פרפראות ודברי מתיקה. מדור כזה תובע מהקורא עירנות מתמ-דת, ועמידה על המשמר. הוא אף פעם אינו יודע היכן הטמין הסבב את צימור קין.

עד כאן אין לי טענות למדור שלי. ל"שימחתי ניתנה לי האפשרות לכתוב מדור שהוא חופשי לחלוטין מבחינת החוכן, הר סינגולו ואורך הקטעים המרכיבים אותו. המדור יכול להיות מורכב משתי רשימות ארוכות או משמונה קטעים קצרים. אני יכול, אם אני רוצה, לעסוק בפרשנות פוליטית רצינית עד כדי אימה, בתגובות על כל נושא שבועלם, או לספר בדיחות. גמישות זו מבטיחה לקורא לפחות קטע אחד מעניין. טיבו של המדור כולו משתנה משבוע לשבוע. לפעמים הוא יותר מעניין ולפעמים פחות. אבל תמיד, נרמה לי, אפי-שר למצוא בו איזה שהוא צימוק המצדיק את קיומו. אני, בדרך כלל, אדם עניו, אבל גם לענווה יש גבול.

מה שמפריע לי הוא חוסר הגמישות באורך המדור כולו. הייתי מאושר אילו לא הייתי חייב למלא מדי שבוע עמוד שלם בדיוק. זה היה נהדר, אילו יכולתי ל"הרשות לעצמי לכתוב פעם רבע עמוד, ופעם עמוד וחצי. לפעמים מה שיש לי להגיד לא שווה יותר מעשר שורות, ולפעמים הייתי יכול למלא את מחצית העיתון.

אבל אין ברירה. "העולם הזה" במתכונתו הנוכחית, שבה מוקצב שטח קבוע מ"ראש המדורים קבועים, אינו יכול להרשות לעצמו ספונטאניות כזו בשטח העריכה. לא לכתוב את כל מה שיש לי להגיד — זו לא בעייה. הבעייה היא, לפעמים, איך ובמה למלא עמוד שלם, כשאין לי מה להגיד. ובעניין זה יש לי סיפור יפה, אך למען הגון באורך הקטעים, נעשה הפסקה קלה ונספר אותו בקטע הבא.

אשרי הגברור היהודי

השבוע הגיעה לידי קופסת גפרורים ועליה, במקום תחית פירסומת רגילה, הר הודעה הבאה: "יהודי הוא מי שגולד לאם יהודיה — או שנתייגר כה לכה. פגע לתקון החוק!" ועל החתום: הוועד למען שלמות העם.

ברגע הראשון רתחתי על החוצפה. "גמר" (החברה לתעשיית גפרורים), הגובה ממני חמש אגורות עבור קופסת-גפרורים, מכריחה אותי לתת יד להפצת תעמולה למען טוהר הגזע היהודי, דבר שהוא בני-גוד למצפוני.

כבר עמדתי להחזיר את הקופסה לבעל הקיוסק, ולתבוע קופסה אחרת, כשפתאום התגנבו ספיקות בליבי. קראתי שוב ושוב את ההודעה ועדיין לא ברור לי אם מפרסמיה הם קנאים דתיים, או אנשים הנלחמים בכפייה דתית.

מי מכיר מי יודע?

אני תמיד קורא בעיון את המדורים ה"שונים המוקדשים לחיפוש קרובים, ואני תמיד מתפלא מחדש כשאני מוצא ב"מדורים האלה מודעה בנו השלשן בערך:

זיהום דרכי התיקשורת

ראיתם בטלוויזיה, ביום שלישי שעבר, את תכנית "תעודה" (על חופיה של ארץ ישראל) בבימויו של אלי כהן? אם לא ראיתם, הפסדתם תוכנית בידור מרתקת. את המחקר על בעיית זיהום מייחים ב"החופים ערך מר עמוס אילון, ואם להסתמך על הכותרות, הוא גם אחראי לתסריט. הייתי מאוד רוצה לקבל שמר אילון אינו אחראי לכל דבר-התיקשורת, שנאמר בתוכנית זו.

מישה סגל כתב שיר-מחאה בסינגול בוב דילאן, ושר אותו בתיבתים, לאורך כל התוכנית. גית, ועד עכשיו לא ברור לי אם התייחס ברצינות למילים, או שראה בהם פארודיה לשי-רייזועם של עידן הפופ. השיר הוא "אני מאשים" גדול נגד האנשים שמוהמים את הים, והיו בו שורות כגון: "הכנסתם שטרודל לימ, הכנסתם קטשאפ, מייק'אפ הכנסתם לימ, הכנסתם בורקס, הכנסתם פלאסטיק לימ, הכנסתם

הרי לפי החוק הקיים, רק אדם שגולד לאם יהודיה או שנתייגר כה לכה נחשב ליהודי. אם כן מה פירוש הפסוק: "פעל לתקון החוק"? האם יש כאן רמז לכך שתהליכי הגירור אינם מבוזעים לפי ההל"כה, או שמא אני נתבע, כאזרח, לפעול לביטול החוק הגזעני?

גם עצם השם, הוועד למען שלמות הר עם" יכול להשתמע לשתי פנים, מי ש"עושה זאת מתוך דאגה לשלמות העם, וגם מי שלוחם לביטולו של החוק, רשאי ב"החלט להגיד ששלמות העם היא בראש דאגותיו.

אם כן, איפה אנחנו עומדים? אולי מ"י שהו מוכן לפרש לי את ההודעה, כדי שאוכל לנקוט עמדה ברורה, ולהחליט אם אני בעד קופסת הגפרורים או נגדה?

"מי שמכיר את אמת שווארץ, שגולדה ב"1928 בפלוישטי אשר בבסארבייה, ר"הגיעה ארצה בשנת 1954, בעלת שיער שחור, עיניים חומות ופה גדול — שיבוא ויקח אותה ממני!"

פיסטוקים. קחו את זה בחזרה!" משיר המחאה הוועם והמוזמן הזה מסתבר ש"הכנסנו לימ את כל הזבל של המדינה, והופתעתי מאד שלא הופיעה בשר גם שורה "הכנסתם טלוויזיה לימ, תוכנית תעודה הכנסתם. קחו את זה בחזרה!"

השיא של התוכנית היו דבי-ריי-הקישור, שליוו את צילומי השפכים בדרכס מירושלים ל"ים. הדברים נאמרו בגוף ראי-והריוני ירושלים הם המדברים אליו. היו שם מישפטים כמו: "השעה שבע זרבע. אני עובד את ירושלים בדרכי לשפלה. החבר'ה דוחפים. אבל אני אינ"י דיוידואליסט, ומשתדל להת"רמק מהם. שמונה וחצי — אני עובר בשער הגיא, ואני כבר מתגעגע לירושלים." או משהו דומה לזה. את הפואמה ההירואית הזו ניתן היה בשקט לכנות "דרכו של הארא ירו" שלמי לימ הגדול".

